

Purpose. To define the peculiarities of future social care workers training to provide children healthcare technologies in the pedagogical process of nursery schools.

Methods. Generalization, analysis of scientific works, normative documents, curricula and studying programmes of disciplines and practices at higher educational establishments.

Results. The competences of pre-schoolers in the educational direction «The Personality of a Child» concerning health was defined on the basis of the analysis of normative documents and scientific sources. The researches of the issues of forming healthy lifestyles and healthcare technologies of pre-school and primary school children in the educational process are analyzed.

Originality. The author's original interpretation of the peculiarities of the future social care workers training to the implementation of children healthcare technologies in the educational process of nursery schools is offered.

Conclusion. The peculiarities of future social care workers training to the implementation of children healthcare technologies in the educational process of nursery schools are revealed in the article. 1) The described training is organized with taking into account tasks and obligations of social pedagogues, that are listed in the qualification characteristics of the profession. 2) Nowadays the training is organized locally and requires further detailed planning. 3) The introduction of healthcare technologies to future social care workers takes place within an integral educational system being it's specific feature with certain components. 4) The implementation of healthcare technologies is closely connected with the use of other technologies that protect health of all the participants of the educational process. 5) The future social care workers training has a range of contradictions that can be overcome with the help of complex approach from both state regulation and updating context, forms, means and methods of managing higher educational establishments.

The scientific development of the issue concerning the future social care workers training of formation of healthcare experience of pre-schoolers, making it one of the major courses of modern pedagogical beliefs and educational practice are actualized above.

Key words: training; social workers; health aterials technology; healthy lifestyles; children of early and preschool children; preschool education; social services; the tasks and responsibilities of a social teacher.

Одержано редакцією 26.05.2015
Прийнято до публікації 15.06.2015

УДК 378.011.3-051:57

Фурса І.В.,
аспірант кафедри педагогіки
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія
Сковороди», Україна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Анотація. Визначено педагогічні умови ефективності процесу формування професійної підготовки майбутніх учителів біології: створення сучасних освітньо-професійних програм із орієнтацією на інтеграцію природничих і педагогічних дисциплін; використання різних видів міжпредметних зв'язків у процесі професійної підготовки, створення інтегрованих курсів навчальних дисциплін; інтеграція сучасних технологій навчання в єдину систему інтегративно-предметного навчання; орієнтація студентів при проведенні самостійної роботи на виконання інтегративних завдань із різних предметів.

Ключові слова: професійна компетентність; професійна підготовка; навчальні дисципліни; інтеграція; міжпредметні зв'язки; освітня програма; педагогічні умови; майбутні вчителі біології.

Постановка проблеми. У процесі формування професійної компетентності сучасними дослідниками особлива увага надається виокремленню *педагогічних умов*, що сприяють формуванню досліджуваного феномену. Варто зазначити, що такі педагогічні умови детермінуються необхідністю охоплення зовнішньої та внутрішньої сторін процесу підготовки студентів. Так, деякі умови визначають зміст і характер навчального матеріалу, інші – забезпечують вплив на зовнішню сторону професійної підготовки шляхом якісної організації навчального процесу, що реалізується за допомогою спеціальних форм, технологій і засобів навчання. Важливе місце в зазначеній проблемі належить педагогічним умовам, що забезпечують ефективну реалізацію інтеграційних процесів під час формування професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Із метою визначення педагогічних умов формування досліджуваного феномену було проаналізовано напрацювання вчених, у яких виокремлено умови інтеграції та формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Проблема визначення педагогічних умов інтеграції дисциплін і формування професійної компетентності майбутніх фахівців розглядається у працях таких сучасних науковців, як Г. Білецька [1], О. Булейко [2], О. Левчук [3], М. Мирнова, Л. Сухорукова, Т. Ткаченко [4], І. Шмиголь [5] та інших.

Так, О. Левчук теоретично обґрунтовано педагогічні умови інтеграції природничо-математичної та спеціальної підготовки економістів в аграрних ВНЗ. Автор акцентує увагу на застосуванні новітніх технологій (проблемного і модульного навчання, інформаційних технологій) у процесі інтеграції дисциплін у підготовці майбутнього фахівця [3, с. 62–64].

Г. Білецька важливими умовами забезпечення ефективної професійної підготовки майбутніх екологів у процесі інтеграції фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін вважає: науковий підхід до організації і планування навчально-виховного процесу; ретельне розроблення навчальних планів, програм, відбір необхідної інформації; постійне вдосконалення змісту дисциплін шляхом урахування міжпредметних зв'язків і сучасних екологічних ситуацій [1, с. 78].

О. Булейко співвідносить комплекс умов інтеграції професійних знань майбутніх фахівців із особливостями інтеграції знань у професійній підготовці [2].

На думку Т. Ткаченко, дієвість формування професійної компетентності залежить від багатьох умов, а саме: психологічного обґрунтованого вибору професії, професійного відбору студентів, формування професійної спрямованості, включення до змісту навчально-виховного процесу розвивальних методик, забезпечення послідовного системою взаємозалежних видів діяльності [4, с. 8]. Науковець доводить необхідність спрямованого професійного відбору студентів та їхнього систематичного розвитку в навчальних закладах.

І. Шмиголь обґрунтовує педагогічні умови формування загальнопредметних компетентностей із природничих дисциплін, а саме: виокремлення їх різновидів; опис структурних компонентів; характеристика педагогічних умов із метою формування кожного компонента загально предметних компетентностей; створення належного навчально-методичного і матеріально-технічного забезпечення; забезпечення навчальних дисциплін необхідними сучасними приладами та обладнанням, хімічними реактивами, посудом, комп'ютерним і мультимедійним оснащенням; регулярна діагностика рівня сформованості загально предметних компетентностей із природничих дисциплін, вчасна фіксація недоліків у процесі формування компетентностей і їх корекція [5, с. 7].

Визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зважаючи на існуючі напрацювання вчених щодо з'ясування педагогічних умов, досліджувана

проблема в контексті формування професійної компетентності майбутніх учителів біології у процесі інтеграції природничих і педагогічних дисциплін дотепер є не достатньо вивченою.

Метою статті є обґрунтування виокремлених педагогічних умов на підґрунті інтеграційних процесів у біологічній освіті з метою формування професійної компетентності майбутніх учителів-біологів.

Викладення основного матеріалу дослідження. У словнику-довіднику з професійної педагогіки поняття «педагогічні умови» тлумачиться як обставини, від яких залежить та на основі яких відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей [6, с. 243]. Т. Камініна під педагогічними умовами розуміє сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів і матеріально-просторового середовища, що спрямовані на вирішення поставлених у педагогіці завдань. При цьому автор наполягає, що до педагогічних умов належать лише ті, що спеціально створюються в педагогічному процесі та реалізація яких забезпечує найбільш ефективний його перебіг [7, с. 63]. У дослідженні В. Манько педагогічні умови розглядаються як взаємопов'язана сукупність внутрішніх параметрів і зовнішніх характеристик функціонування, що забезпечує високу результативність навчального процесу і відповідає психолого-педагогічним критеріям оптимальності [8, с. 153–161]. Це дозволяє зробити висновок, що під педагогічними умовами науковці трактують: обставини; сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів і матеріально-просторового середовища; сукупність внутрішніх параметрів і зовнішніх характеристик функціонування, що забезпечують високу результативність навчального процесу.

У нашому дослідженні *під педагогічними умовами* формування професійної компетентності майбутніх учителів біології розуміємо комплекс певних взаємообумовлених чинників (*змістових, технологічних, управлінсько-організаційних, технічних*), що забезпечують високу ефективність професійної підготовки у процесі інтеграції природничих і педагогічних дисциплін.

Наведений вище аналіз теоретичних джерел із проблеми дослідження дозволив виокремити педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів біології у процесі інтеграції природничих і педагогічних дисциплін. До педагогічних умов віднесені чинники, що закономірно впливають на процес формування професійної підготовки майбутніх учителів біології та враховують особливості природничих і педагогічних дисциплін, а саме: 1) створення сучасних освітньо-професійних програм із орієнтацією на інтеграцію природничих і педагогічних дисциплін; 2) використання різних видів міжпредметних зв'язків у процесі підготовки майбутніх учителів біології, створення інтегрованих курсів навчальних дисциплін; 3) інтеграція сучасних технологій навчання в єдину систему інтегративно-предметного навчання; 4) орієнтація студентів при проведенні самостійної роботи на виконання інтегративних завдань із різних предметів.

Перша умова – створення сучасних освітніх програм із орієнтацією на інтеграцію природничих і педагогічних дисциплін, передбачає врахування нових вимог їх побудови. «Як відомо, до ухвалення нового Закону України «Про вищу освіту» освітньо-професійні програми підготовки фахівців із вищою освітою були частиною галузевих стандартів освіти. Ці програми не лише дуже докладно подавали нормативний зміст навчання, але й установлювали перелік і обсяги нормативних дисциплін. При цьому загальнообов'язкова частина програм перевищувала, як правило, 70 % загального обсягу навчання. Новий Закон України «Про вищу освіту» передає закладам вищої освіти право самостійно формувати освітньо-професійні (освітньо-наукові) програми. Ці програми є основою для розроблення навчальних планів, що

визначають перелік і обсяг навчальних дисциплін у кредитах, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю [9, с. 30]».

Сучасні вищі навчальні заклади розробляють освітні програми з урахуванням рівня вищої освіти (освітньо-професійні – для бакалаврату і освітньо-наукові – для магістратури). *Освітня програма* є системою освітніх складових певного рівня вищої освіти в межах спеціальності, що визначає : вимоги до рівня освіти фахівців за програмою; перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення (структурно-логічна схема); кількість кредитів ЄКТС, що відведені на опанування відповідної програми; очікувані результати навчання.

Сучасний підхід до формування освітніх програм передбачає акцентування уваги на навчальних досягненнях, які повинні віддзеркалювати кваліфікацію випускника, його конкурентну спроможність. Розроблення освітніх програм підготовки майбутніх учителів біології на основі компетентнісного підходу є основним завданням університетів з урахуванням таких основних положень: 1) необхідність визначення певних компетентностей згідно з чинними галузевими рамками кваліфікацій і професійними стандартами; 2) виокремлення основних дисциплін та їх інтеграція, що формують основу ступеневої програми підготовки майбутніх учителів біології (бакалавр, магістр); 3) формулювання програмних результатів навчання у відповідності до ключових і професійних компетентностей; 4) розв'язання проблеми модульності освітньої програми, присвоєння кредитів кожному модулю згідно семестрового розподілу навантаження; 5) визначення основних підходів до викладання, навчання та оцінювання результатів навчання з урахуванням принципу інтегративності; 6) наступність підготовки майбутніх учителів біології у бакалавраті і магістратурі; 7) здійснення постійного моніторингу виконання і вдосконалення освітньої програми й її компонентів.

Друга умова формування професійної компетентності майбутніх учителів біології у процесі інтеграції природничих і педагогічних дисциплін передбачає використання різних видів міжпредметних зв'язків у процесі підготовки студентів. У проведеному дослідженні дотримуємося тієї точки зору, що в нашій освіті історично склалася предметна система навчання. Однак сучасні теорії і концепції перетинаються, особливо це стосується природничих наук У зв'язку з цим виникає потреба створення інтегрованих навчальних курсів дисциплін. Для майбутнього вчителя біології базовими виступають знання з природничих і педагогічних дисциплін. Інтеграція в єдине ціле споріднених предметів сприяє формуванню у студентів якісно нових знань, що характеризуються високим рівнем усвідомленості, дієвості, системності і динамічності. Безсумнівно, що інтегровані заняття сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів; вони є більш змістовими, різноманітними, вносять новизну в традиційну систему навчання.

Водночас, у процесі навчання має реалізуватися можливість узаємопов'язаного вивчення різних курсів, що забезпечується міжпредметним підходом у навчанні. Уважаємо, що проблема інтеграції природничих і педагогічних дисциплін тісно пов'язана з проблемою міжпредметних зв'язків, що виступають першим рівнем інтеграції.

Повністю підтримуємо думку М. Носкова і В. Шершньової, що компетентнісний підхід приводить до необхідності розширення міждисциплінарних зв'язків до більш динамічного принципу міждисциплінарної інтеграції, додавши положення про цілеспрямоване посилення зв'язку певної дисципліни з іншими. Керуючись цим принципом, як зауважують автори, викладач може посилювати зв'язки між дисциплінами, використовуючи, наприклад, міждисциплінарні навчально-пізнавальні завдання. «Міждисциплінарна інтеграція, що наведена в такому вигляді, розширює освітній простір, створює певного роду віртуальну навчальну міждисциплінарну

лабораторію, у якій студент, багаторазово використовуючи знання з кожної дисципліни в нових умовах, за рамками самої дисципліни, розвиває вміння використовувати знання й у професійній діяльності», – підкреслюють М. Носков і В. Шершньова [10, с. 24].

У процесі навчання у ВНЗ інтеграція здійснюється шляхом злиття в одному інтегрованому курсі елементів різних навчальних предметів, сумачії основ наук, розкритті комплексних навчальних тем і проблем. Особливо сприятливі умови для реалізації міжпредметних зв'язків із урахуванням принципу міждисциплінарної інтеграції створюються на старших курсах ВНЗ, коли узагальнюються знання студентів, що отримані ними раніше. Істотним моментом у реалізації міжпредметних зв'язків є виявлення загальних для природничих і педагогічних дисциплін провідних ідей, навколо яких доцільно інтегрувати різні види знань, розвивати професійні вміння, навички, досвід.

Третя педагогічна умова – інтеграція сучасних технологій навчання в єдину систему інтегративно-предметного навчання має вагу як організаційно-технологічна складова навчального процесу. Адже природничі і педагогічні дисципліни покликані стати фундаментом формування у студентів ключових і професійних компетентностей, розвитку аналітичного мислення і встановлення причинно-наслідкових зв'язків між різними предметами. Викладачі на заняттях із цих дисциплін використовують інформаційні, дослідницькі, практико-орієнтовані, інтегровані проекти, що створюють умови для реалізації навчального і творчого потенціалу особистості студентів. Репрезентативним у практиці роботи стає застосування структурно-логічних блок-схем, інтегративних дидактичних одиниць, узагальнюючих таблиць, контрольних-навчальних карток, інтерактивних і інформаційно-комунікативних технологій. Тому мова йде про інтеграцію технологій навчання у практику професійної підготовки майбутніх учителів біології.

І. Круковська такою інтегрованою технологією вважає інформаційно-аналітичну систему дистанційної освіти, що являє собою навчальний комплекс, у якому об'єднано переваги практично всіх форм викладання навчального матеріалу: підручника; навчального посібника для самостійного вивчення матеріалу; конспекту лекцій; методів, посібників до практичних занять, лабораторних робіт і курсового проектування; довідкової літератури. Автор вважає, що до цієї технології входить дві підсистеми: 1) мультимедійний комплекс теоретичного матеріалу, практичних занять, лабораторних робіт і розв'язання проблем у прикладному програмуванні; 2) інформаційна система аналізу процесу навчання і ступеня засвоєння матеріалу. Такий навчальний комплекс, на думку автора, вміщує систему контролю й аналізу процесу навчання з відповідною оцінкою рівня засвоєння матеріалу і підготовкою методичних рекомендацій щодо організації навчання. У ньому передбачено багаторівневе тестування з усіх видів навчання [11, с. 212].

Уважаємо, що інформаційно-аналітичну систему дистанційної освіти дійсно можна віднести до інтегрованих технологій, яка об'єднує разом елементи інформаційно-комунікативної, діалогічної, проблемної та інших технологій. Тому процес інтеграції сучасних технологій навчання можна уявити не лише як перенос однієї технології в іншу, їх механічне приєднання, а й органічного поєднання в їх структурі елементів різних технологій, що сприяють створенню нової технології.

І остання педагогічна умова пов'язана з організацією самостійної роботи студентів, її орієнтацією на виконання інтегративних завдань із різних предметів. Така організація самостійної роботи студента нині стає одним з пріоритетних напрямів роботи у вищому навчальному закладі. Організувати самостійну роботу студентів із метою виконання інтегративних завдань із різних предметів можна за рахунок використання інформаційно-комунікативних технологій, що підвищують ефективність засвоєння студентами навчального матеріалу, сприяють розвитку розумових, творчих здібностей студентів, стимулюють їхню зацікавленість і активність в оволодінні знаннями.

Безумовно, використання цих технологій не означає відмови від традиційних засобів навчання, зокрема таких: опрацювання додаткової літератури; підготовка до семінарських занять; написання рефератів, доповідей, есе, курсових робіт; конспектування; виконання навчальних і практичних завдань тощо. Крім того, потрібно враховувати специфіку виконання самостійної роботи з інтегрованих дисциплін, її індивідуальний, груповий або колективний характер. До умов успішного виконання таких завдань відносимо їх зміст, новизну, складність, актуальність для подальшого професійного зростання, а також бажання досягти позитивного результату.

Отже, самостійна робота студентів є основною формою організації навчання, що включає різноманітні види індивідуальної й колективної навчальної діяльності. У контексті нашого дослідження самостійна робота майбутніх учителів біології розглядається як вид навчальної діяльності, що спрямований на формування пізнавальних здібностей студента, безперервну самоосвіту, опанування інтегрованими знаннями, уміннями і навичками. Основним завданням викладачів у процесі організації самостійної роботи студентів є розроблення стандартизованих матеріалів контролю за виконанням самостійної роботи майбутніх учителів біології, створення тестових завдань, переліків питань для письмового й усного опитування, складання навчальних завдань для формування практичних умінь і навичок із інтегрованих дисциплін.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, провідними чинниками впливу на процес формування професійної компетентності майбутніх учителів біології в контексті інтеграції природничих і педагогічних дисциплін визначено такі педагогічні умови: створення сучасних освітньо-професійних програм із орієнтацією на інтеграцію природничих і педагогічних дисциплін; використання різних видів міжпредметних зв'язків у процесі підготовки майбутніх учителів біології, створення інтегрованих курсів навчальних дисциплін; інтеграція сучасних технологій навчання в єдину систему інтегративно-предметного навчання; орієнтація студентів при проведенні самостійної роботи на виконання інтегративних завдань із різних предметів.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на з'ясування технологічного компоненту реалізації виокремлених педагогічних умов.

Список використаної літератури

1. Білецька Г. А. Педагогічні умови інтеграції фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін у підготовці екологів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Г. А. Білецька. – Вінниця, 2004. – 229 с.
2. Булейко О. І. Інтеграція професійних знань майбутніх будівельників засобами інформаційних технологій у процесі фахової підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. І. Булейко. – Вінниця, 2009. – 20 с.
3. Левчук О. В. Інтеграція природничо-математичної та спеціальної підготовки майбутніх економістів у вищих аграрних навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. В. Левчук. – Вінниця, 2008. – 226 с.
4. Ткаченко Т. В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців безпеки життєдіяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Т. В. Ткаченко. – Вінниця, 2009. – 20 с.
5. Шмиголь І. В. Формування загально предметних компетентностей з природничих дисциплін у професійній підготовці майбутніх учителів біології та хімії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / І. В. Шмиголь. – Черкаси, 2014. – 20 с.
6. Словник-довідник з професійної педагогіки / [ред.-упоряд. А. В. Семенова]. – Одеса : Пальміра, 2006. – 272 с.
7. Камынина Т. П. Формирование учебно-проектной деятельности студента в образовательном процессе : дисс. ... кандидата пед. наук / Т. П. Камынина. – Оренбург, 2006. – 200 с.
8. Манько В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін / В. М. Манько // Соціалізація особистості : зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. – К. : Логос, 2000. – Вип. 2. – С. 153–161.
9. Сучасні підходи до побудови освітніх програм / укладачі : Ю. В. Холін, С. О. Кравцов, Т. О. Маркова. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2014. – 36 с.

10. Носков М. В. Междисциплинарная интеграция в условиях компетентного подхода / М. В. Носков, В. А. Шершнева // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 9. – С. 23–25.
11. Круковська І. М. Інтеграція традиційних і новітніх технологій навчання як основа інтенсифікації підготовки педагогічних і науково-педагогічних кадрів / І. М. Круковська. – Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи. – 2014. – Вип. 2 (9). – С. 210–218.

References

1. Biletska, H. A. (2004). Pedagogical conditions of integration of fundamental and professionally oriented disciplines in the training of ecologists : dis. ... candidate. der. sciences : 13.00.04. Vinnitsa (in Ukr.).
2. Buleiko, O. I. (2009). Integration of professional knowledge of future builders by means of information technology in the process of professional preparation: author. dis. ... candidate. der. Sciences: spec. 13.00.04. Vinnitsa (in Ukr.).
3. Levchuk, O. V. (2008). The integration of natural Sciences and mathematics and special preparation of future economists in higher agricultural educational institutions: dis. ... candidate. der. sciences: 13.00.04. Vinnitsa (in Ukr.).
4. Tkachenko, T. V. (2009). Формування професійної компетентності майбутніх фахівців безпеки життєдіяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Vinnitsa (in Ukr.).
5. Shmyhol, I. V. (2014). The formation of General and subject-specific competences for the natural Sciences in the professional training of future teachers of biology and chemistry: author. dis. ... candidate. der. Sciences: spec. 13.00.04. Cherkasy (in Ukr.).
6. The dictionary of professional pedagogy / [ed. A. V. Semenov] (2006). Odessa: Palmyra (in Ukr.)
7. Kaminyna, T. P. (2006). Development training and project activity of the student in educational process: diss. ... candidate PED. Sciences. Orenburh (in Russ.)
8. Manko, V. M. (2000). Didactic conditions of formation of students ' professional-cognitive interest in special subjects. Socialization: CG. Sciences. D. National pedagogical University. M. Drahomanov. Kiev: Logos (in Ukr.)
9. Modern approaches to building educational programs / compiled by: Kholin, Yu. V., Kravtsov, S. A. & Markova, T. A. Kharkov : Kharkov national University named after V. N. Karazin (in Ukr.)
10. Noskov, M.V. & Shersheva, V. A. (2008). Interdisciplinary integration in conditions of competence approach. *Higher education today (Visshee obrazovanye sehodnia)*, 9, 23–25 (in Russ.)
11. Krukovska, I. M. (2014). Integration of traditional and new teaching technologies as a basis for the intensification of training of pedagogical and scientific-pedagogical personnel. *Adult education: theory, experience, prospects (Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy)*, 2 (9), 210–218 (in Ukr.)

Abstract. Fursa, I. V. Pedagogical conditions of professional competence formation of future biology teachers in the process of integration of disciplines.

Introduction. In the process of professional competence formation, an important place belongs to pedagogical conditions conducive to the formation of the investigated phenomenon. They determine the need of coverage of outer and inner sides of the process of students training for effective implementation of the integration processes in education.

Purpose – justification of the proposed pedagogical conditions of biology teachers training with regard to integration processes in biological education.

Results. Proposed pedagogical conditions of the studied phenomenon is perceived as a complex of certain interrelated components (conceptual, technological, managerial-organizational, technical and the like) that contribute to the effectiveness of training.

Teaching conditions include the factors which naturally affect the process of formation of professional training of future teachers of biology and peculiarities of scientific and pedagogical disciplines: the creation of modern educational-professional programs with a focus on the integration of scientific and pedagogical disciplines; the use of different types of interdisciplinary connections in the process of future biology teachers training, creation of integrated courses of educational disciplines; integration of modern technologies of training into a single system for integrative and subject-specific training; orientation of students when undertaking independent work to perform integrative tasks in different subjects.

Implementation of pedagogic conditions in practice of work of higher educational establishments involves the development of relevant educational programmers that define the requirements for the educational level of the biological profile for the program, structural and logical scheme of the study and the expected learning outcomes.

Originality. Proposed author's definition of pedagogical conditions and justified their varieties, which are crucial in the process of professional training of biology teachers.

Conclusion. *The process of professional competence formation of future biology teachers are determined by the complex of the pedagogical conditions, which takes into account the integration of scientific and pedagogical disciplines. Further research is advisable to send in substantiation of technological component of realization of pedagogical conditions.*

Key words: *professional competence; professional training; academic discipline; integration, interdisciplinary communication; educational software; pedagogical conditions; future biology teachers.*

*Одержано редакцією 25.05.2015
Прийнято до публікації 15.06.2015*

УДК 796:371.13

Хоменко І.М.,
здобувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна

МЕТОДОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ КОНТРОЛЬНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Анотація. *Здійснено огляд зарубіжних і вітчизняних теорій, що слугують підґрунтям для розроблення проблеми управління розвитком контрольної-аналітичної компетентності викладачів фізичного виховання. Схарактеризовано загальноуправлінські і специфічні принципи управління розвитком контрольної-аналітичної компетентності викладачів фізичного виховання. Розкрито структуру цієї компетентності.*

Ключові слова: *методологія; управління; об'єкти управління; вертикальні і горизонтальні зв'язки; контрольної-аналітична компетентність; викладач фізичного виховання; фізична культура; спорт.*

Постановка проблеми. Початок нового тисячоліття ознаменував остаточний перехід від планової до ринкової економіки, що не могло не позначитися на всіх сферах суспільного життя, включаючи діяльність провідних соціальних інститутів. Сучасна індустрія фізичної культури і спорту також потребує висококваліфікованих професійних менеджерів, які володіють способами управління фізкультурно-спортивними організаціями та інструментами дослідження спортивних ринків. У той самий час, вітчизняні дослідження з питань управління фізичною культурою і спортом навряд чи можна вважати масштабними, свідченням чого є обмежена і мало чисельна кількість монографічних робіт і навчальних посібників, що досить швидко втрачають свою актуальність. Натомість спостерігаються динамічні зміни у сфері спортивного менеджменту та економіки спорту, до яких можна віднести питання Інтернет-економіки, тиккетинга, трансфертів професійних спортсменів, фандрайзингу і спонсорінгу, спортивного маркетингу, брендингу, управління конфліктами у сфері фізичної культури і спорту та інші [1, с. 3].

Розв'язання важливих завдань, що нині висуває суспільство до підготовки кваліфікованих фахівців у сфері фізичної культури і спорту, зумовлює необхідність переосмислення вимог до професійної діяльності викладачів фізичного виховання, особливо тих, на які покладається відповідальність щодо забезпечення якості підготовки студентів – майбутніх учителів фізичного виховання, спортсменів, тренерів, менеджерів фізичної культури і спорту.